

ROZPIĄĆ (6) *vb pf*

rof- (5), roz- (1).

o jasne.

inf rozpiąć (3). ◇ *praet 3 sg m* rozpiął (1). [*f* rozpięła.] ◇ [*3 pl m pers* rozpięli.] ◇ *part praet act* rozpiąwszy (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w.

1. Rozpostrzeć, rozłożyć, rozciągnąć (3) : Explico, Wyłożyć/ Rołpiąć/ Rozłożyć/ Odpiąć/ Rozdziernąć/ Odwikłać. *Mącz* [305]b.

[*rozpiąć co*: Nuż zaś Wilk/ Lis łakomy/ ci giną z vrázem/ Co fie w ziemi zákopią/ łzkodliwym żelázem. Bo rozpiąwfy kęł mięłá fprawione obręczy/ Węchem znaydzie Wilk y Lis/ włkok go śmierć vmęczy. *BielawMyśl* D3.]

a. O tkaninie, dzianinie czy wyprawianej skórze: rozwinąć na całą szerokość [*co*] (2) :

rozpiąć czym (1): V [*wyprawianych*] fkor ná vchu dobrze rołprawowác znák: á to vcho/ ná którym znák/ przy rołprawiániu fkony rozpiąć drewniáwczkámí/ żeby był znák znáčny. *GostGosp* 86.

Zwrot: »sieci rozpiąć« (1): Ptałznik niegdy sieci rołpiął/ Aby ktorego ptaká iáł *BierEz* S3v.

b. O Chrystusie ukrzyżowanym [[*kogo*], *co*] (1) : Apołtoł też iáwnie piłze/ że przełoženi Iudfcy p. Iefulá dla tego rołpięli/ że go zá Páná sławnego nie poználi *BudArt* H2v.

Zwroty: »na krzyżu rozpiąć« (1): *SkarŻyw* 173; [tenże [*Chrystus*] też y kłztał niewolniczy na fie przyiał/ gdyfie dał poymać/ fędzić/ y nakrzyżu rozpiąć/ ná ołtatek zábić. *BudArt* V8v].

»ręce rozpiąć« (1): y on iefł práwy Bog/ y práwy człowiek/ ktory dla nas vcierpiáł na krzyżu ręce rołpiąwfy/ zámordowány dla grzechow náłzych miedzj łotry. *SkarŻyw* 173.

2. Rozdzielić zapięte części garderoby (2) :

[*rozpiąć kogo* [= *co na kim*]: Pánná obaczywfy iego [*Andolona*] fpánie/ nie długo odwłoczyłá/ rozpięłá go ná pierśiach/ y wyięłá mu miełzek *HistFort* L6.]

Zwrot: »odzienie rozpiąć« (1): Potym wziął kielich s krzyżmem/ odzienie rołpiąwfy/ Pomázał mu [*arcybiskup królówi*] do łokciá od dłoni poczawfy. *StryjWjaz* C2v.

Przen (1) :

Zwrot: »serce rozpiąć« (1): Bych miała ftraćić y dułżę Iuż tak fńadz miłowác mułżę A zać może fercze rołpiąć A gwałtem to z niego wiąć *RejJóz* E3.

Synonimy: **1.** rozciągnąć, rozdziernąć, rozłożyć, rozpostrzeć, rozpuścić, rozstawić, rozszerzyć, roztoczyć, rozwinąć; **b.** rozbić, rozkrzyżować.

Formacje współrdzenne cf PIĄĆ SIĘ.

Cf **ROZPIĘCIE, ROZPIĘTY**